

همشهری جامعه

قم؛ شهری با بیشترین کتابخانه در دنیا

بر اساس آمار منتشر شده از سوی یک پژوهشگر، در شهر قم بیش از ۱۰۰ هزار کتابخانه وجود دارد

گزارش | لیل شریف
روزنامه‌نگار

حوزه علمیه قم از اوایل سال ۱۳۰۰، این شهر را به پایگاه اصلی برای علمای شیعه تبدیل کرد. این حضور موجب شد که کتابخانه‌های شخصی و خانگی با هدف مطالعه طلاب هر روز پررنگ تر شوند تا جایی که حسین متقی، نسخه‌شناس و پژوهشگر، شهر قم را به عنوان «تنها شهر روی کره زمین با بیشترین تعداد کتاب و کتابخانه» معرفی کرد. بر اساس اطلاعاتی که از این نسخه‌شناس مشهور در یک کتاب منتشر شده است، باید گفت که حضور طلاب و علمای ایرانی و بین‌المللی در قم، این شهر را به یاتوق دوستداران کتاب‌های مذهبی و فلسفی تبدیل کرده است.

شهری با ۲۵ هزار کتابخانه

ماجرای انتخاب شهر قم به عنوان پرتراکم‌ترین نقطه جهان از نظر وجود کتاب و کتابخانه، مربوط به کتاب «تاریخ شفاهی نسخه‌پژوهان و فهرست‌نگاران» است که با همت کتابخانه آیت‌الله العظمی بروجردی (ره) چندی پیش منتشر شد. در بخشی از این کتاب ۸۰۰ صفحه‌ای، حسین متقی به آمار و ارقامی استناد کرده که تا پیش از این کمتر مورد توجه قرار گرفته بود: «شهر قم شاید تنها شهر روی کره زمین باشد که بیشترین کتاب و کتابخانه در آن قرار دارد. خاطر همست زمانی (شاید سال ۲۰۱۲) به شهر قم شهر ۲۵ هزار کتابخانه می‌گفتند. البته بدون تردید این سخنی حداقلی است؛ چرا که به باور بنده شاید به جز آن بتوان گفت در این شهر دست کم بالای ۱۰۰ هزار کتابخانه (با موجودی ۲ هزار کتاب به بالا) وجود دارد.» او در شرح بیشتر این موضوع، افزود: «شما کافی است تصور کنید در شهری که از تمامی شهرهای ایران و ۱۲۰ کشور جهان دست کم ۳۰۰ هزار طلبه مشغول تحصیل علوم دینی است، در حالت کمینه آن اگر به طور متوسط ۳۰ درصد این طلاب فقط ۲۰۰ هزار کتاب داشته باشند، تعداد کتاب‌ها حدود ۲۰۰ میلیون جلد در شهر قم اختصاصاً مربوط به کتب طلب علوم دینی خواهد بود.»

تبدیل خانه به کتابخانه شخصی

یکی از نکات رایج در میان علما و افرادی که مشغول تحصیل در حوزه‌های علمیه هستند، داشتن کتابخانه‌های شخصی مملو از کتاب‌های مذهبی، فقهی و فلسفی است؛ موضوعی که حسین متقی هم در صحبت‌هایش به آن اشاره کرده است. به گفته این پژوهشگر «جالب است بدانید در این بین حتی کسانی را می‌شناسیم که در منزل سه طبقه خود حدود ۴۰ هزار جلد کتاب دارند. حال شما اگر موجودی کتابخانه‌های رسمی، مدارس علمیه، صدا موزه تحقیقی و کتابخانه دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها و حتی موجودی کتابفروشی‌ها و غیره را هم در نظر بگیرید، ببینید با چه رقم شگفت‌انگیزی مواجه خواهید شد.»

معروف ترین کتابخانه‌های قم

شهر مذهبی قم، لیست بلندبالایی از کتابخانه‌های تخصصی و عمومی دارد اما از این میان نام چند کتابخانه بیشتر بر سر زبان‌ها افتاده است:

کتابخانه حضرت معصومه

شکل‌گیری کتابخانه حضرت معصومه (س) - بانوچه به اسناد وقرائن موجود- از نیمه دوم قرن سوم هجری بوده است. بر اساس اطلاعات ارائه شده در سایت این کتابخانه، برپایی و تأسیس محافل و مدارس دینی با محوریت حرم مطهر و نیز اهدای کتاب از سوی دانشمندان و خیرین، فرهنگ

کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی

بر اساس اطلاعات منتشر شده در سایت این کتابخانه باید گفت در جایگاه نخستین کتابخانه‌های ایران و سومین کتابخانه‌های جهان قرار دارد. آیت‌الله مرعشی نجفی از دوران جوانی و آغاز تحصیلاتش با چشم‌پوشی از نیازهای ضروری، مانند خوراک و پوشاک، به جمع‌آوری نسخه‌های خطی و کتاب‌های مهم می‌پرداخت. تلاش آیت‌الله مرعشی موجب شد تا او کتابخانه‌ای شخصی و ارزشمندی ایجاد کند و زمانی که از عراق به ایران مهاجرت کرد این مجموعه غنی را با خود به همراه آورد. آیت‌الله مرعشی پس از تأسیس یکی از ۴ مدرسه علمی بزرگ در قم، به نام مدرسه مرعشی، دست به ایجاد یک کتابخانه کوچک در گوشه‌ای از مدرسه زد. استقبال از این کتابخانه چنان شدت گرفت که

کتابخانه تخصصی تاریخ اسلام و ایران

تصمیم‌گیری برای افتتاح این کتابخانه اجرایی شد. بر اساس اطلاعات سایت این کتابخانه باید گفت که «بیت بنیانگذاران این کتابخانه، در حوزه فرهنگ و تاریخ اسلام و ایران پیوند دادن رویدادها و وقایع تاریخی آن بوده است. این مجموعه، وابسته به دفتر آیت‌الله سیستانی است که با نظارت سید جواد شهرستانی و مدیریت رسول جعفریان اداره می‌شود.»

و ارشاد اسلامی استان قم اعلام شد، باید گفت که هر سال به ۱۰ هزار کتاب در استان قم مجوز داده می‌شود و به این ترتیب، نزدیک به ۳۵/۵ درصد کاغذ کشور چه تولید داخلی و چه

وارداتی در استان قم مصرف می‌شود و این استان بعد از تهران بیشترین ناشر را به خود اختصاص داده است. بیشترین چاپخانه بعد از تهران در استان قم مستقر است و بیشترین چاپ کتب

«وقف» را در جامعه گسترش داد و یکی از مصادیق همیشگی آن، تأسیس و تجهیز کتابخانه است. سال ۱۳۳۱ شمسی بود که متولی وقت (مرحوم حاج سید ابوالفضل تولیت) ۱۵۰۰ جلد کتاب (خطی و چاپی) و همچنین آیت‌الله مرعشی نجفی ۵۰۰ جلد کتاب به این

کتابخانه آیت‌الله بروجردی

این کتابخانه در سال ۱۳۴۰ شمسی از سوی آیت‌الله بروجردی افتتاح شد و اکنون بالغ بر ۶۸۱۴ جلد نسخه خطی و ۱۰۰ هزار جلد کتاب چاپی در این کتابخانه موجود است. داستان بنیادین این کتابخانه هم روایت‌های خاصی دارد. آیت‌الله بروجردی ابتدا قصد داشت کتابخانه مستقلی در شهر قم بنا کند اما موفق به این کار نشد. پس از تکمیل بنای مسجد اعظم قم، تعدادی از علما پیشنهاد دادند که کتابخانه‌ای در جوار این مسجد ایجاد شود. آیت‌الله بروجردی، در سال ۱۳۳۸ شمسی دستور تأسیس کتابخانه مسجد اعظم را برای استفاده عموم، صادر کرد. این کتابخانه برای آیت‌الله بروجردی از چنان اهمیتی برخوردار بود که برای ساخت بنا از حسین لرزاده، معمار مسجد در خواست

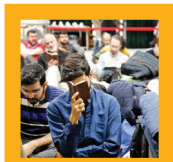
این کتابخانه با حدود ۴ هزار جلد کتاب افتتاح شد اما امروز تعداد کتاب‌های موجود به بیش از ۲۶۰ هزار کتاب در ۱۰۶ موضوع و ۶۳۵۰۱ نسخه دیجیتال می‌رسد. علاوه بر خریدهای روزانه و خرید سالانه از نمایشگاه بین‌المللی کتاب، چندین کتابخانه شخصی خریداری و آثار تاریخی آنها تفکیک شده و در این کتابخانه قرار داده شده است.

دینی در این استان صورت می‌گیرد. به گفته نهاد های معتبر و رسمی، این استان بیشترین تولیدات رسانه‌ای و محتوایی در ایران را به خود اختصاص داده است.

نیایش

برای اعتکاف کجا برویم؟

مراسم معنوی اعتکاف رجبیه در روزهای ۲۵، ۲۶ و ۲۷ دی‌ماه برگزار می‌شود. دانشگاه‌های مختلف درباره نحوه ثبت‌نام برای شرکت در این مراسم، اطلاعیه‌ای صادر کرده‌اند که در ادامه می‌خوانید:

دانشگاه تهران

زمان ثبت‌نام اولیه برای شرکت در مراسم اعتکاف رجبیه از شامگاه شنبه یک دی‌ماه، میلاد حضرت فاطمه زهرا سلام‌الله علیها، به مدت ۱۰ روز و این ثبت‌نام صرفاً اینترنتی و به صورت اولویت‌بندی بود. مراسم معنوی اعتکاف رجبیه در روزهای ۲۵، ۲۶ و ۲۷ دی‌ماه، در مسجد دانشگاه تهران (پردیس مرکزی) و مسجد کوی دانشگاه تهران (امیرآباد) برگزار خواهد شد.

دانشگاه علامه طباطبائی

زمان ثبت‌نام اولیه برای شرکت در مراسم اعتکاف رجبیه از شامگاه شنبه یک دی‌ماه، میلاد حضرت فاطمه زهرا سلام‌الله علیها، به مدت ۱۰ روز و این ثبت‌نام صرفاً اینترنتی و به صورت اولویت‌بندی بود. مراسم معنوی اعتکاف رجبیه در روزهای ۲۵، ۲۶ و ۲۷ دی‌ماه، در مسجد دانشگاه تهران (امیرآباد) برگزار خواهد شد.

دانشگاه الزهرا

اعتکاف ۱۴۰۲ در مسجد حضرت فاطمه الزهرا (س) دانشگاه ۲۵ تا ۲۷ دی برگزار خواهد شد.

دانشگاه خوارزمی

اعتکاف ۱۴۰۲ در مسجد حضرت فاطمه الزهرا (س) دانشگاه ۲۵ تا ۲۷ دی برگزار خواهد شد.

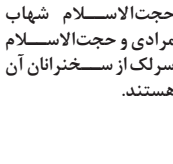
دانشگاه علامه طباطبائی

اعتکاف ۱۴۰۲ در مسجد حضرت فاطمه الزهرا (س) دانشگاه ۲۵ تا ۲۷ دی برگزار خواهد شد.

دانشگاه خوارزمی

اعتکاف ۱۴۰۲ در مسجد حضرت فاطمه الزهرا (س) دانشگاه ۲۵ تا ۲۷ دی برگزار خواهد شد.

دانشگاه علامه طباطبائی

اعتکاف ۱۴۰۲ در مسجد حضرت فاطمه الزهرا (س) دانشگاه ۲۵ تا ۲۷ دی برگزار خواهد شد.

اخبار روز

جای خالی ۱۲ ساله استاد اخلاق

امروز، دوازدهمین سالگرد رحلت آیت‌الله محبتی تهرانی، فقیه و مرجعی است که بخش زیادی از عمر ۷۹ ساله خود را صرف فقه و اخلاق کرد. دیروز به مناسبت سالگرد ایشان، همایش ملی «فقیه سالک» برگزار شد که آیت‌الله علی‌اکبر رشاد، رئیس پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی درباره ایشان گفت: آقامجتبی هوای دل مردم را داشت. شب‌های احیا حدود ۵۰۰ هزار نفر در جلسات آقامجتبی حاضر می‌شدند و او از عمق دین برای مردم می‌گفت و گاهی جلسات فقه را تعطیل می‌کرد و به کلاس اخلاقی می‌رفت.

رشاد افزود: برجسته‌ترین ویژگی آیت‌الله تهرانی این بود که صاحب قلب سلیم بود. اگر قلب انسان مریض شود، همه و خودش بیمار خواهد شد. خدا ابراهیم را در ۲ جای قرآن به قلب سلیم ستوده است.

مهدی رضاییان، دبیر همایش ملی فقیه سالک نیز در این باره گفت: حدود ۴ هزار ساعت از درس‌های آیت‌الله محبتی تهرانی موجود است؛ ولی باید این درس‌ها، دسته‌بندی و تحلیل محتوا شود و بعضی از آثار نیز در اختیار مردم و شاگردان آن مرحوم در ایران و خارج از کشور است که این آثار نیز نیازمند جمع‌آوری و تدوین است.

کلاس‌های اخلاق آقامجتبی در سال ۵۹ آغاز شد و تا سال ۹۱ چهارشنبه هر هفته برگزار می‌شد که شاید شرکت‌کنندگان در این جلسات گاهی بیش از هزار نفر بود و بسیاری از رزمندگان که به مرخصی می‌آمدند در این جلسات شرکت می‌کردند. مثلاً شهید علی صیبا شیرازی هر زمانی که از جبهه به تهران می‌آمد، با خانواده در کلاس‌های اخلاق ایشان شرکت می‌کرد و درس‌های استاد را می‌نوشت.

خداحافظی با چهره ماندگار رشته ریاضی

این روزها دانشجویان دانشگاه صنعتی شریف و نخبگان ریاضی در غم از دست دادن استاد سیدعبادالله محمودیان، خطرات و آثار این چهره ماندگار را مرور می‌کنند. استاد محمودیان که شاگردهای شناخته شده‌ای همچون مریم میرزاخانی را در فضای دانشگاهی آموزش داد، سال‌ها به عنوان استاد در دانشکده ریاضی دانشگاه شریف مشغول تدریس بود.

این استاد پیشکسوت در سال ۱۳۲۲ در زنجان متولد شد و در گذر زمان توانست نام خود را در رشته ریاضی ماندگار کند. او به دلیل علاقه وافر به علم ریاضی، سه چهره ماندگار رشته ریاضیات کشور در سال ۸۹ تبدیل شد و به عنوان استاد ریاضی، علم خود را در اختیار دانشجویان دانشگاه صنعتی شریف قرار داد.

سید عبادالله محمودیان را به عنوان یکی از مؤسسان انجمن رمز ایران می‌شناختند و در سال ۱۳۹۰ نیز برگزیده جایزه علمی علامه طباطبائی بنیاد ملی نخبگان شد. او نقش مهمی در فعالیت‌های کمیته ملی المپیاد ریاضی ایران ایفا کرد و توانست بستر برای گسترش فعالیت علمی این کمیته مهیا کند.

۲ تغییر جالب در گذرنامه ایرانی

قرار است گذرنامه‌های فعلی تغییرات جدیدی کنند که مهم‌ترین آن افزایش مدت اعتبار آن به ۱۰ سال است. سخنگو و معاون فرهنگی و اجتماعی فراجا این خبر را داده و گفته است: همچنین پلیس با همکاری ستاد گذرنامه و سازمان‌های هم‌ارز در تلاش برای تولید سری جدید گذرنامه‌های پلی‌کریستال به منظور کاهش جمل و همچنین افزایش دوام آن است؛ تمامی موارد یادشده در راستای کنترل آسان و بیومتریک در مرزها صورت گرفته است.

به گفته سردار سعید منتظر المهدی، افزایش مدت اعتبار گذرنامه به ۱۰ سال فقط برای افراد بالای ۱۵ سال است و با توجه به تغییر سریع چهره، افراد زیر ۱۵ سال همچنان باید گذرنامه‌هایی با اعتبار ۵ ساله استفاده کنند.